

MATJAŽ RUŠT

Matjaž Rušt (1982) je v preteklih desetih letih dejaven kot dokumentarni fotograf in umetnik, katerega osrednje polje interesa so ljudje in različni marginalni fenomeni sodobnih družb. Zaključuje študij fotografije na Oddelku za fotografijo Visoke šole za storitve – VIST, izpopolnjeval pa se je na številnih delavnicah kot so DokuPhoto, Noor Masterclass, VII Agency Masterclas, itd. Svoje delo je predstavil v številnih uglednih institucijah (Klovičevi dvori, Zagreb; Muzej sodobne umetnosti, Banja Luka; Artget, Beog- rad; Cankarjev dom, Ljubljana, itd.) in festivalih (Format, Derby; Photomonth Beograd, Photonic Moments, Ljubljana). Živi in deluje v Ljubljani.

www.matjazrust.com

NAGRADE

- 2018 Najboljša koncertna fotografija, Tresk#9, Radio Študent
- 2015 Zmagovalec Photonovega natečaja za koprodukcijo foto-knjige
- 2011 Fotografija leta, Društvo novinarjev Slovenije
- 2011 Zmagovalna fotografska zgodba v kategoriji Zabava in kultura, Slovenija Press Photo
- 2010 Fotografija leta, Društvo novinarjev Slovenije

SAMOSTOJNE RAZSTAVE

- 2017 Novi svet, Photon - Center za sodobno fotografijo, Ljubljana
- 2016 Najlepše mesto na svetu, Dom omladine, Beograd
- 2015 Najlepše mesto na svetu, Ulična galerija, Ljubljana
- 2015 Najlepše mesto na svetu, AQ Galerija, Celje
- 2014 Fotonični trenutki: #ljubljana, Bikofe, Ljubljana
- 2014 Likovni kritiki izbirajo, izbor: dr. Sarival Sosič, Cankarjev dom, Ljubljana

KNJIGA

- 2015 Najlepše mesto na svetu, z Robertom Marinom, samozaložba

SKUPINSKE RAZSTAVE

- 2018 To, kar so videli, Cankarjev dom, Ljubljana
- 2017 Fotodokumenti, Kolektivne prakse i fotografija u regionu, Galerija Artget, KC Beograd
- 2017 Najlepši kraj na svetu, Sodobna slovenska fotografija, Muzej likovnih umjetnosti, Osijek
- 2016 Najlepši kraj na svetu, Sodobna slovenska fotografija, Klovičevi dvori, Zagreb
- 2015 Margine: Sodobna slovenska fotografija, Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka
- 2015 Primeri smeha v umetnosti, Mestna galerija, Ljubljana
- 2014 Instagram Work in Progress, Galerija Fotografija, Ljubljana
- 2013 Kritiki izbirajo, Velenje
- 2013 I was in Kosovo, Duplex 100 m², Sarajevo
- 2012 Svet, kakršen pač je, FDV, Ljubljana
- 2012 Co-Art, Lijiang
- 2012 Industrijska družba v razkroju, FDV, Ljubljana
- 2012 Re:Mapping the Flaneur, Fotofestival, Grohman's Villa, Lodz
- 2011 Svet, kakršen pač je, Galerija Miklova hiša, Ribnica
- 2011 Slovenia Press Photo, Mestna hiša, Ljubljana
- 2011 Emzin Fotografija leta, Cankarjev dom, Ljubljana
- 2010 Slovenia Press Photo, Cankarjev dom, Ljubljana
- 2010 Emzin Fotografija leta, Cankarjev dom, Ljubljana

razstava

Novi svet

11. maj - 4. junij 2018

AQ galerija, Celje

Matjaž Rušt

Izseljevanje in priseljevanje obstajata kakor dolgo na svetu obstajajo civilizacije oziroma povezane skupnosti ljudi s kolektivno identiteto in zavestjo. V preteklih nekaj stoletjih se je z razvojem nacionalne države čut za skupno, z jezikom, zgodovino, mitologijo, običaji in umetnostjo utemeljeno kulturo izostril in postal temelj identitete naroda. Nacionalna paradigma zatorej še vedno trmasto vztraja v družbah kljub neizbežnim obetom po vse večji kulturni in politični globalizaciji, potem ko je ekonomska že prevladala. Obdobje industrijske revolucije in prehoda v moderno dobo je pravzaprav formativno, saj so se takrat oblikovali regulirana politika preseljevanja, koncept državljanstva in pripadnost določenemu družbeno-političnem in kulturnem prostoru. A še tako močna nacionalna zavest ne more preprečiti izseljevanja, ko se le-to izkaže kot najboljša ali edina rešitev v dani situaciji. V letih novega veka, od 16. stoletja nadalje, je bila ekspanzivna Evropa največja proizvajalka migrantov, ki so v gostih zaporednih valovih naseljevali novi svet, kar je zanje pogosto pomenilo ekonomsko in politično emancipacijo; na drugi strani pa je za domorodce in prisilno

doseljene ta migracijska politika pomenila jarem in marginalizacijo. Razlogi za odseljevanje s stare celine pa se skozi stoletja vedno znova ponavljajo; prevladujejo ekonomske migracije, medtem ko v obdobjih represij, konfliktov in vojn izbruhnejo politične migracije, ki so (skupaj) v nekaj stoletjih dodobra premešale etnično in geopolitično karto sveta. V slovenskem prostoru, ki se svoje narodne identitete zares (samo)zaveda kakšnih dvesto let, so se večji izseljenjski tokovi začeli odvijati prav v času industrijske revolucije, ko so ljudje množično odhajali iskati nove priložnosti, sprva v Severno Ameriko. Ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja je bila slovenska nacionalna identiteta že razvita do te mere, da so priseljenci načrtno ohranjali jezik, običaje in kulturne vzorce, ki pa so se zaradi oddaljenosti in nerednih stikov z matico neizbežno spreminjali. Nadaljnje migracije so se, četudi v neenakomerni dinamiki, odvijale stalno, pa najsi bodo to selitve v Južno Ameriko in Avstralijo ob koncu in takoj po drugi svetovni vojni, ekonomsko zdomstvo v državah Zahodne Evrope v letih povojne obnove, ali današnje ekonomske in karijerne migracije, ki pa so dokaj

Novi svet

razpršene in manj dovzetne za ohranjanje identitete. Zato so slovenske skupnosti ostale najbolj trdne v prostorih, ki so bili dovolj množično naseljeni in dovolj oddaljeni od matice, da so bili tesnejši stiki nemogoči. Večja kot je oddaljenost od domovine, močnejša je potreba po ohranjanju in izražanju kulturne identitete. Na drugi strani ta nenehna distanca povzroča idealizirano sliko o domovini, ki je pogosto pogojena s časom izselitve in številom generacij, rojenih v izseljenstvu, prav tako pa privede tudi do zanimivega mešanja različnih kulturnih kodov. Fotograf Matjaž Rušt je zavoljo obširnega fotografskega ciklusa obiskal slovenske skupnosti v ZDA (Cleveland), Argentini (Buenos Aires, Mendoza) in Avstraliji (Sydney, Melbourne), da bi po bližje spoznal njihov način življenja, ki je često razpet med nacionalno in kulturno pripadnostjo domovini in neizbežnostjo asimilacije v dominantno kulturno okolje. Te skupnosti so med vsemi najstarejše in, svoji majhnosti navkljub, najbolj trdožive. Avtorja je zanimalo ohranjanje identitete v okoljih, ki so v družbenem, političnem, ekonomskem in kulturnem smislu povsem drugačni od matice, ter med izseljenci, ki so po večini

tam rojeni in vzgojeni. Zanimajo ga majhne enklave kulturnega in družabnega življenja. V obdobju, ko je veliko govora o integraciji priseljencev v nova kulturna okolja, pa je vprašanje diaspore moč gledati skozi univerzalno prizmo, ki se aplicira na katero koli izseljenjsko skupino, temelječo na skupni etnični in kulturni pripadnosti. Fotografije pričajo o vizualnih označevalcih slovenstva v oddaljenih deželah in o identiteti, ki se zaradi nerednih stikov med matico in diasporo vse močnejše razhaja. Podobe, ki so nastale na treh terenskih ekspedicijah, ponujajo nekaj neizbežnih opažanj in zaključkov; kot denimo to, da je za slovenske izseljenjske skupnosti značilna majhnost in žilavost v ohranjanju kulture, tesna medsebojna povezanost in relativno dobra gnotna situiranost. Temu navkljub pa so slovenske skupnosti po svetu izjemno kompleksne in v vsem, razen v pripadnosti svoji izvorni kulturi, dokaj heterogene tvorbe, ki jim ni vedno moč najti skupnega imenovalca. Ruštove fotografije odražajo ravno to raznovrstnost.